

Διευθύντρια Κ.Ο.Θ.

Ζωή Τσάκανου

Αν. Διοικητική Διευθύντρια

Χρυσή Γκαρίπη

Ειδικό Ταμείο Οργάνωσης Συναυλιών (Ε.Τ.Ο.Σ.) της Κ.Ο.Θ.	
Πρόεδρος	Μέλη
Ούβε Μάτσκε	Θεοφάνης Καραγιώργος
Αντιπρόεδρος	Ελευθερία Παπαδημητρίου
Δημήτριος Χανδράκης	Χαράλαμπος Χειμαριός

ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΤΗΣ Κ.Ο.Θ.

Α΄ Βιολιά (Εξαρ) Σ. Παπάνας, Α. Σουσιόμγλου / **(Κορ.Α΄)** Γ. Πετρόπουλος, Θ. Πατσαλίδης / **(Τutti)** Ε. Παπαδημήτρης, Ε. Δελφρinoπούλου, Κ. Αρχοντίης, Γ. Κανδυλίδης, Γ. Παπά, Μ. Σπανού, Ε. Ταλακούδη, Χ. Λαζαρίδης, Γ. Γαρυφαλλάς, Ε. Λάππας, Σ. Κακάμπουρας, Κ. Καμπάντας, Κ. Παυλάκος **Β΄ Βιολιά (Κορ.Α΄)** Α. Τζίμα, Α. Παπανικολάου / **(Κορ.Β΄)** Α. Τζιαφέρης, Ν.Μπόγκοραντ / **(Τutti)** Μ. Τοπσιίδης, Θ. Θεοδωρίδης, Δ. Παπαστεργίου, Ι. Both, Ε. Κουζώφ, Π. Μυλωνάκη, Ε. Αδομόπουλος, Μ. Εκλεκτού, Γ. Κουγιουμτζόγλου, Μ. Μιχαηλίδης, Ι. Σελλαμαζίδης, Ι. Συμονίδου, Α. Μισυρλή, Ν. Τσανακάς, Ι. Τοπούρια **Βιόλες (Κορ.Α΄)** Ν. Νικολαΐδης, Χ. Σεϊρά / **(Κορ.Β΄)** Α. Πορίκης, Α. Βόλτσιτ / Φ. Πολίκα, Ε. Παραλίκα, Χ. Βλάχος, Κ. Μητροπούλου, Β. Θεοδωρίδου, Δ. Δελφινόπουλος, Ρ. Τερζίν, Δ. Φωτιάδης, Π. Μεταξάς, Θ. Σουργκούνης **(Τutti)** **Βιολοντσέλα (Κορ.Α΄)** Β. Σαΐτης, Α. Χανδράκης, Ν. Γκουντιμόβ / **(Κορ.Β΄)** Λ. Μανώλα / **(Τutti)** Β. Δάβαρης, Δ. Παλυζιώδης, Γ. Στέφος, Χ. Γρίμπας, Μ. Αναέγκου, Δ. Αλεξάνδρου, Ι. Κανάτσου, Σ. Στέπιτς **Κοντραμπάσο (Κορ.Α΄)** Χ. Χειμαριός / **(Κορ.Β΄)** Γ. Χατζής, Η. Σουμελίδης / **(Τutti)** Ε. Μπουλασίκη, Ε. Παντελίδου, Μ. Σαπουντζής, Γ. Πολυχρονιάδης, Μ.Μ. Μπουκκόβιαν **Φλάουτα (Κορ.Α΄)** Ν. Δημόπουλος, Ό. Γκόγκας / **(Κορ.Β΄)** Γ. Αναέγκας, Μ. Χατζή / **(Τutti)** Ν. Κουκίης **Όμποε (Κορ.Α΄)** Δ. Καλαζίδης, Δ. Κίτσος / **(Κορ.Β΄)** Γ. Τοόγιας-Ραζόκοβ, Π. Κουγιουμτζόγλου **Κλαρινέτα (Κορ.Α΄)** Κ. Παπαδόπουλος, Χ. Γραονίδης / **(Κορ.Β΄)** Α. Σταυρίδης, Α. Μιχαηλίδης / **(Τutti)** Β. Καρατζίβας **Φαγκότα (Κορ.Α΄)** Γ. Πολίτης, Κ. Βαβάλας / **(Κορ.Β΄)** Μ. Πουλιούδη / **(Τutti)** Μ. Ηλιοπούλου **Κόρνα (Κορ.Α΄)** Τ. Ελευθεριάδης, Τ. Παπαδόπουλος / **(Κορ.Β΄)** Β. Βραδέλης, Π. Φεΐζος / **(Τutti)** Δ. Δεσποτόπουλος, Ε. Γκρούνης **Τρομπέτες (Κορ.Α΄)** Γ. Νέτσκας / **(Κορ.Β΄)** Γ. Λασκαρίδης / **(Τutti)** Δ. Κουρατζίνος **Τρομπόνια (Κορ.Α΄)** Φ. Στεφανίδης, Α. Ντώνες / **(Κορ.Β΄)** Φ. Δράκος, Γ. Κόκκορας / **(Τutti)** Ε. Μπαλτάς **Τούμπα (Κορ.Β΄)** Π. Γεωργιάδης **Τύμπανα (Κορ.Α΄)** Δ. Βίτπς, Β. Αφρανσίεβ **Κρουστά (Τutti)** Ε. Αγγουριδάκης, Ν. Μιχαηλίδου **Άρπα (Κορ.Α΄)** Κ. Γίμα **Πιάνο (Κορ.Α΄)** Μ. Λιακοπούλου

Έφορος Κ.Ο.Θ. Α. Χανδράκης / **Αναν. Έφορος Κ.Ο.Θ.** Δ. Φωτιάδης

* Οι μόνιμοι μουσικοί της Κ.Ο.Θ. αναφέρονται με σειρά αρχαιότητας

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Μαρία Νιμηή (Γραμματεία), **Μίνα Παπακωνσταντίνου** (Συνεργάτιδα Καλλιτεχνικής Διεύθυνσης), **Φίλιππος Χατζηνίσμου** (Υλοποίηση Καλλιτεχνικού Προγραμματισμού), **Νίκος Κυριακού** (Προβολή & Επικοινωνία), **Μανώλης Αδάμος**, **Έφη Τερζή** (Λογιστήριο), **Θεοδώρα Καραμανίδου** (Μουσική βιβλιοθήκη-αρχείο), **Δήμητρα Αολάνογλου** (Εκπαιδευτικά Προγράμματα), **Έλενα Παράσχου** (Ταμείο), **Πέτρος Γιάντσης**, **Γιώργος Νιμηής** (Φροντιστές), **Νικηφόρος Κάκογλου** (Κλητήρας)

			
Απαγορεύεται η φωτογράφιση και η βιντεοσκόπηση κατά τη διάρκεια της συναυλίας Η είσοδος στη συναυλία επιτρέπεται σε παιδιά άνω των 6 ετών	f	YouTube	Instagram
		www.tssο.gr	

Επιμέλεια εντύπου – κείμενα Νίκος Κυριακού	Γραφιστική επιμέλεια rad advertising	Εκτύπωση ΚΕΘΕΑ, Σχήμα & Χρώμα
---	---	----------------------------------

Martin Lebel

Διεύθυνση ορχήστρας

Από το Σεπτέμβριο του 2013 ο Martin Lebel είναι ο Μουσικός Διευθυντής της Filarmonia de Montevideo, ενώ έχει διατηρήσει τη θέση του ως Μουσικός Διευθυντής της Karlon Vary Orchestra στην Τσεχία που κατέχει από το 2009. Ο Lebel ήταν ο πρώτος Γάλλος μάετρος που έλαβε το πρώτο βραβείο μουσικής διεύθυνσης στο διεθνή διαγωνισμό Prokofiev στην Αγία Πετρούπολη το 2003 και από τότε είναι συχνά προσκεκλημένος μάεστρος της Φιλαρμονικής Ορχήστρας της Αγίας Πετρούπολης.

Από το 2003 έχει διευθίνει πολλές ορχήστρες, όπως την Orchestre National du Capitole de Toulouse, την Orchestre Symphonique de Saint-Etienne, την Orchestre de Bretagne, την Yekaterinburg Philharmonic Orchestra, τη Φιλαρμονική Ορχήστρα της Πράγας, τη Lisbon Metropolitan Orchestra, τη Montevideo Orchestra στην Ουρουγουάη κ.ά..

Ο Martin Lebel είναι διεθνώς αναγνωρισμένος μάεστρος, με πλούσιο συμφωνικό ρεπερτόριο και μεγάλη εμπειρία ως μασέστρος όπερας. Ως πιανίστας και τσελίστας έχει βραβευθεί από το Conservatoire National Supérieur de Musique του Παρισιού στη φούγκα, την αντίστιξη, την ενορχήστρωση και τη μουσική διεύθυνση.

Το 1998 κέρδισε βραβείο στον Διεθνή Διαγωνισμό Μουσικής Διεύθυνσης «Δημήτρης Μπρόπουλος». Πριν από τη συμμετοχή του στο διαγωνισμό, τελειοποίησε την τεχνική του στο φεστιβάλ Tanglewood, όπου επιλέχθηκε από τον Seiji Osawa, για να διευθίνει κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων.

Έχει συνεργαστεί με τον James Conlon σε πολλές παραγωγές της Köln Gürtnich-Orchester και της Όπερας της Βαστίλης. Επίσης, έχει διευθίνει τις ορχήστρες της Nancy, της Avignon και του Pays de Savoie, ενώ συνεργάστηκε ως νέος μάεστρος με την Orchestre de Bretagne για 40 συναυλίες την καλλιτεχνική περίοδο 1996-1997.

Από το 2001 παραδίδει συχνά masterclasses σε σπουδαστές μουσικής διεύθυνσης στο Ωδείο Conservatoire National Supérieur de Musique του Παρισιού και έχει διευθίνει την Orchestre des Lauréats του Ωδείου. Επιπλέον, έχει διευθίνει τις πρεμιέρες αρκετών σύγχρονων έργων στο Radio France, στην Ακαδημία Τεχνών του Βερολίνου και στο καλλιτεχνικό φεστιβάλ Nova των Βρυξελών. Έχει επίσης διευθίνει το σύνολο Itinéraire. Από το 2002 διευθίνει συχνά στο Festival Musical d'Automne de Jeunes Interprètes (FMAJL).

Ο Martin Lebel έχει συνεργαστεί με αρκετούς σολίστες, μεταξύ των οποίων τους Brigitte Engerer, Nicolai Lugansky, Kun Woo Paik, Bruno Rigutto, Alexandre Mogilevsky, Daniel Pollak, Cédric Tiberghin, Vanessa Wagner, Jean-Frédéric Neuberger, Daniel Raiskin, Emmanuelle Bertrand, Francis Pierre και Guy Tournon.

Ίλια Παπανδρέου

σοπράνο

Η Ελληνίδα σοπράνο Ίλια Παπανδρέου γεννήθηκε στο Λονδίνο και μεγάλωσε στη Φρανκφούρτη της Γερμανίας. Ξεκίνησε τις μουσικές της σπουδές στο Berklee College of Music, συνέχισε στη Φρανκφούρτη και έλαβε το δίπλωμά της από το Ωδείο Μουσικής Αθηνών τον Ιανουάριο του 2005, με διάκριση. Συμμετείχε, μεταξύ άλλων, στα master classes της Montserrat Caballé.

Από το 2006 είναι μέλος του Συνόλου του Theater Erfurt τραγουδώντας σε πάνω από τριάντα πρεμιέρες με μεγάλη επιτυχία, ως ‘Leonore’ (*Fidelio*) και ‘Marschallin’ (*Der Rosenkavalien*) από την πρώτη της κιόλας οεζόν, συνεχίζοντας με σημαντικούς ρόλους, όπως τον ομώνυμο στην παγκόσμια πρεμιέρα της *Mariana Pineda* του Ιταλού συνθέτη Flavio Testi, τον ομώνυμο ρόλο στη *Rusalka* του Dvořák, την ‘Antonia’ (*Les contes d’Hoffmann* του ‘Οφενμπαχ) και την ‘Κοντέα’ (*Le nozze di Figaro* του Mozart). Το 2010 εμφανίστηκε στον δελεαστικό και εξαιρετικά φιλόδοξο ομώνυμο ρόλο στη ‘Nana’ του Manfred Gurliitt. Η εξαιρετικά καταξωμένη εκτέλεση αυτής της σχεδόν άγνωστης όπερας του 1931 κολοφόρησε επίσης και σε CD το 2010 (Chrysal Classics).

Πρόσφατα η Ίλια Παπανδρέου τραγούδησε, μεταξύ άλλων, το μέρος της σοπράνο στον *Messiah* του Handel, στο *Creation* του Haydn, στη *2^η συμφωνία* του Mahler, στο *Four Last Songs* του Richard Strauss, και τους ρόλους της ‘Mimi’ (*La Bohème*) και της ‘Lilù’ (*Turandot*), της ‘Elettra’ (*Idomeneo*), της ‘Alice’ (*Robert le Diable*), της ‘Agathe’ (*Der Freischütz*), της ‘Vitellia’ (*La clemenza di Tito*), της ‘Tatjana’ στον *Eugene Onegin* και τον ομώνυμο ρόλο της ‘Čarodejka’ (*The Enchantress*) του Tchaikovsky, και τέλος τις ηρωίδες του Verdi ‘Amelia’ (*Simon Boccanegra*), ‘Elisabetta’ (*Don Carlo*) και ‘Desdemona’ (*Otello*). Το πιο πρόσφατό της επίτευγμα ήταν η ερμηνεία της ως ‘Μαρία Κάλλας’, στο θεατρικό έργο του Terence McNally *Master Class*, και η ερμηνεία στη *Madama Butterfly* του Puccini, για την οποία έχει λάβει εγκωμιαστικά σχόλια.

Τελευταία έχει εμφανιστεί, μεταξύ άλλων, στη Λειψία ως ‘Rosalinde’ (*Die Fledermaus*), ενώ έχει συμμετέχει σε συναυλίες στην Αθήνα ερμηνεύοντας διάφορες άριες, από τον *Idomeneo* του Mozart, μέχρι την *La forza del destino* και την *Aida* του Verdi. Επιπλέον έχει εμφανιστεί στην Γκέρα ως ‘Mimi’ και ως ‘Nedda’ (*Pagliacci*).

Ήταν υποψήφια «Τραγουδίστρια της Χρονιάς 2014» από το πλέον διακεκριμένο Περιοδικό Όπερας της Γερμανίας, το *Opernwelt*, για το φημισμένο της ντεμπούτο ως ‘Desdemona’ στον *Otello* του Verdi.

Η ΘΑΛΑΣΣΑ

ΠΑ **23.2.2018**

ώρα **21:00** / Μ.Μ.Θ., Αίθουσα Φίλων Μουσικής

Διεύθυνση ορχήστρας	Σοπράνο
Martin Lebel	Ίλια Παπανδρέου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Φέλιξ Μέντελσον-Μπαρτόλντι (1809-1847): Εισαγωγή από ‘Εβρίδες’, έργο 26

Ερνέστ Σωσόν (1855-1899): Ποίημα του Έρωτα και της Θάλασσας, έργο 19

	
	

Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809-1847) Εισαγωγή από ‘Εβρίδες’, έργο 26 ^{10'}

Το ταξίδι που πραγματοποιήσει ο Μέντελσον στην Σκωτία το 1829, παρέα με τον καλό του φίλο Karl Klingemann, είχε ως αποτέλεσμα να εμπνευστεί από την ομορφιά των τοπίων αυτής της χώρας, όχι μόνο την περίφημη ‘Σκωτική Συμφωνία’ του, αλλά και την Εισαγωγή ‘Εβρίδες’. Η δεύτερη δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια μίας επίσκεψης στη νήσο Staffa των Εβρίδων, με το ονομαστό μελανόλιθο σπήλαιο του Fingal, που το βάθος του ξεπερνά τα εξήντα μέτρα και γύρω του σκάνε τα κύματα διαρκώς με ορμή. Ο ιδιοφυής δημιουργός θαύμασε αυτό το ανεκρέμο φυσικό τοπίο κάτω από τον γκρίζο ουρανό και μέσα στο σπέφαντο γαλάζιο της θάλασσας. Η φαντασία του έπλασε αμέσως ένα περιπετειώδες μουσικό ταξίδι προς το ‘έρημο νησί’, τίτλος που αρχικά ήθελε να δώσει στη νέα του σύνθεση. Γεμάτος ενθουσιασμό έστειλε ένα γράμμα στην αδερφή του Fanny, στο οποίο δεν περιγράφει με λέξεις τις εμπειρίες του, αλλά με τα 21 πρώτα μέτρα αυτής της *Εισαγωγής*. Αργότερα βέβαια επεξεργάστηκε πολλές φορές το έργο, κυρίως κατά τη διάρκεια ταξιδιών του σε Ιταλία και Γαλλία, προσπαθώντας ναβάλει περισσότερη ‘ογκωτική πραγματικότητα’ στη μουσική του, αφού, κατά τα λεγόμενά του: «ολόκληρη η ανάπτυξη ‘μυρίζει’ περισσότερο κοντραπούντο παρά ψαρόλαδο, γλάρους και κεκρά ψάρια, ενώ θα έπρεπε βέβαια να συμβαίνει το αντίθετο». Ο Μέντελσον δεν σκόπευε απλώς να περιγράψει τις ομορφιές των Εβρίδων, αλλά και την χωρίς εξωραϊσμούς πραγματικότητά τους.

Τελικά ο ουβερτούρα έκανε πρεμιέρα το 1832 στο Λονδίνο, όμως ούτε εκείνη η εκδοχή της ικανοποίησε τον τελειομανή συνθέτη, κάτι που θα συνέβανε τελικά με αυτή που θα διπύθνη ο ίδιος στο Βερολίνο τον επόμενο χρόνο. Το έργο ξεκινά με μία μουσική ιδέα που παραπέμπει στην άγρια ομορφιά της θάλασσας, η οποία είναι πάντα απρόβλεπτη και επικίνδυνη. Αρχικά περιγράφεται ήρεμη, μέχρι που μια ξρφνική καταιγίδα δημιουργεί τρικυμία και ξεσκάνει συναισθήματα φόβου. Η άφιξη στο έρημο νησί αλλάζει το κλίμα φέρνοντας την αγαλλίαση, ενώ η μουσική περιγράφει με λυρική διάθεση τα τοπία του νησιού. Το έργο ολοκληρώνεται με μία έκρηξη συναισθημάτων χαράς και ευφροσύνης από όλο αυτό το περιπετειώδες ταξίδι, που καταλήγουν σε μία θριαμβευτική κορύφωση πριν σβήσουν στον κόσμο των ονείρων, με ένα ήρεμο πιανίσιμο. Η συγκεκριμένη σύνθεση αποτελεί μία πρώιμη μορφή συμφωνικού ποιήματος, με τον Μέντελσον να συνδυάζει μουσικές, αφηγηματικές και εικονογραφικές ιδέες.

Ernest Chausson (1855-1899)

Ποίημα του Έρωτα και της Θάλασσας, έργο 19 ^{30'}

I. La Fleur des eaux

- L'air est plein d'une odeur exquise de lilas
- Et mon cœur s'est levé par ce matin d'été
- Quel son lamentable et sauvage

II. Interlude

III. La Mort de l'amour

- Bienôt l'île bleue et joyeuse
- Le vent roulaît les feuilles mortes
- Le temps des lilas

Ο Ερνέστ Σωσόν υπήρξε ένας πρόδρομος του εξηρσειονισμού με συνθετικό ύφος που χαρακτηρίζεται από χάρη και λεπτότητα και έχει έντονες επιρροές από τη γραφή του Σέζαρ Φρανκ. Αποτελεί, κατά τους ειδικούς, μία γέφυρα που ενώνει το νεο-ρομαντισμό με τον ιμπρεσιονισμό του Ντεμπυσύ, του οποίου υπήρξε στενός φίλος. Προώθησε τη γαλλική μουσική δημιουργία μέσω της θέσης του γραμματέα στη Société Nationale de Musique και συνέτελεσε τα μέγιστα στο να ανათείλει το άστρο του γαλλικού ιμπρεσιονισμού. Η μουσική του είναι άλλοτε παθιασμένη και ερωτική, αμφιταυτευόμενη μεταξύ του Βαγκνεरिकού ρομαντισμού και του αισθησιασμού του Ντεμπυσύ, και άλλοτε νοσταλγική και μελαγχολική, διαποτισμένη με λυρισμό και ευαισθησία, όπως ήταν και ο χαρακτήρας του.

Το ‘Ποίημα του Έρωτα και της Θάλασσας, έργο 19’ είναι ένας κύκλος τραγουδιών για φωνή και ορχήστρα που ο Σωσόν έγραψε μεταξύ 1882-92 και αφιέρωσε στο συνθέτη Henri Duparc. Αποτελείται από δύο μέρη βασισμένα σε ποιήματα του φίλου του Maurice Bouchor, το ‘Λουλούδι των Υδάτων’ και τον ‘Θάνατο της Αγάπης’, χωρισμένα σε τρεις ενότητες. Μεταξύ τους παρεμβάλλεται ένα interludio. Πρόκειται για μία ιδιαίτερα φορτισμένη συναισθηματικά ρομαντική σύνθεση, που συνδυάζει τις παραπάνω επιρροές του συνθέτη με τη χαρακτηριστική μελωδικότητα της γαλλικής μουσικής του 19ου αιώνα.

Ο αέρας είναι γεμάτος από μια εξάρια μωρwidά πασχαλιάς, που ανθίζει από την κορυφή των τοίχων μέχρι τη βάση τους και αρωματίζει τα μαλλιά των γυναικών. Η θάλασσα ακουμπά τον ήλιο που δύει με λαμπρότητα και πάνω στην ψιλή άμμο κυλάω εντυπωσιακά κύματα που έρχονται να τη φιλήσουν [...] Ω ουρανέ, που αντανακλάς το χρώμα των ματιών της, θαλάσσια αύρα που αιγοτραγουδάς στις ανθισμένες πασχαλιές για να σου επιστρέψουν όλα τους τα αρώματα [...] αφήστε με να δω την αγαπημένη μου.

Η καρδιά μου αναστατώθηκε από το καλοκαιριάτικο πρωινό από ένα όμορφο κορίτσι στην παραλία, που άφησε τα λαιμερά της μάτια να περιπλανηθούν πάνω μου και μου χαμογέλασε με μία τρυφερή και άγρια έκφραση [...]

Πόσο πένθιμος και άγριος είναι ο ήχος της ώρας του αποχαρτεισμού! Αιμορραγώ καθώς παρακολουθώ τα κύματα να παίρνουν τη ζωή μου μακριά από μένα [...] Ο ανιαρός ήχος των κυμάτων πνίγει το θόρυβο από τις κραυγές μου. [...]

Αποσπάσματα από το ποίημα ‘Το λουλούδι των υδάτων’

Σύντομα θα εμφανιστεί μπροστά μου το γαλάζιο και χαρούμενο νησί ανάμεσα στους βράχους επιπλέοντας σαν νούφαρο πάνω στα ήσυχα νερά [...]

Ένας τρομακτικός χορός, τα τσαλακωμένα φύλλα χορεύουν βαλς παράγοντας έναν μεταλλικό ήχο. Φαίνεται να στενάζουν κάτω από τα αστέρια εξιστορώντας τον ανέκφραστο τρόμο κάθε νεκρής αγάπης. [...] Τα προσώπιά μας ξεθωριάζουν σαν των νεκρών. Σκύβοντας οσωπλά προς την αγαπημένη, μπόμερα να διαβάσω τη μοιραία λέξη γραμμένη μέσα στα μεγάλα της μάτια: λήθη. [...]

Ο καιρός των πασχαλιών και των τριανταφυλλιών έχει παρέλθει, όπως και ο καιρός των γαρυφαλλιών [...]. Το λουλούδι της αγάπης μας έχει τόσο μαραθείη που, ολίγονο, ούτε το φιλή σου μπορεί να το αναστήσει πια [...] Ο καιρός των πασχαλιών και των τριανταφυλλιών, μαζί με την αγάπη μας, έχει πεθάνει για πάντα.

Αποσπάσματα από το ποίημα ‘Ο θάνατος της αγάπης’

Νίκος Σκαλκώτας (1904-1949)

Αποσπάσματα από τη ‘Θάλασσα’ ^{15'}
I. Εισαγωγή II. Ο χορός των κυμάτων IV. Η τράτα IX. Το τραγούδι της γοργόνας

Ο Νίκος Σκαλκώτας ολοκλήρωσε τον τελευταίο χρόνο της ζωής του το λαϊκό μπαλέτο ‘Θάλασσα’, επιστρέφοντας με αυτό στη μελέτη της παραδοσιακής ελληνικής μουσικής, μετά τους ‘36 Ελληνικούς Χορούς για ορχήστρα’ και το άλλο μεγάλο σε έκταση μπαλέτο του, ‘Η Λυγερή και ο Χάρος’, στο οποίο επίσης εξερευνά το ελληνικό δημοικό τραγούδι, ψάχνοντας όπως ο ίδιος υποστήριζε την ‘πολιτισμένη του πνοή, την οποία δεν αρκεί μόνο να αισθανόμαστε, αλλά σφειουμε να γνωρίσουμε βαθύτερα και να κατακτήσουμε πνευματικώς’.

Στη ‘Θάλασσα’ ο Σκαλκώτας ζωγραφίζει με τη μουσική του χαρακτηριστικές θαλασσινές εικόνες, πάνω σε έναν καμβά λαϊκών ρυθμών και χορών και περιγράφει γλαφυρά τη ζωή στο Αιγαίο και την καθημερινότητα σε ένα οποιοδήποτε νησί του. Σε αντίθεση με τα περισσότερα έργα του που είναι ποικίλα ή γραμμένα σε δωδεκασηφωγικό σύστημα δικής του επινόησης, στη ‘Θάλασσα’ ο τόνος είναι λαϊκός, με τάση προς την ανάδειξη της απλότητας του χορού και του ρυθμού. Ο συνθέτης επικεντρώνει σε μία πρωτοποριακή επεξεργασία των παραδοσιακών στοιχείων της δημοτικής μουσικής, με όπλο την ενορχηστρωτική του τέχνη, αποποιώντας τα ασηοθησιακά και να αναδειξει την ουσία της εθνικής μας μουσικής κληρονομιάς. Το έργο αποκτά έτσι το χαρακτήρα μίας βαθιάς μελέτης της ελληνικής μουσικής. Αποτελείται συνολικά από έντεκα μέρη, τέσσερα εκ των οποίων θα απολαύσουμε στη σημερινή συναυλία.

Claude Debussy (1862-1918)

Η θάλασσα, Τρία συμφωνικά σκίτσα για ορχήστρα ^{25'}
I. De l' aube a midi sur la mer II. Jeux de vagues III. Dialogue du vent et de la mer

Το αριστούργημα του Κλωντ Ντεμπυσύ ‘Η θάλασσα’ ξεκίνησε να γράφεται το 1903 και ολοκληρώθηκε δύο χρόνια μετά, κατά τη διάρκεια μίας ‘απόδρασης’ του συνθέτη σε μία παραθαλάσσια πόλη της Αγγλίας. Η μεγάλη αγάπη που είχε από παιδί ο Ντεμπυσύ για τη θάλασσα εκφράζεται απόλυτα σε αυτή τη σύνθεση, με τις πινελιές αισθησιασμού να σφειλονται στην παθιασμένη σχέση του με την τραγουδίστρια Εμά Μπαρντάκ. Αυτή η σχέση ήταν πιθανόν και η αιτία της, αρχικά, αρνητικής αποδοχής του έργου, λόγω του σκανδαλού που είχε ξεσπάσει για το διαζύγιο του συνθέτη και την απόφασή του να επισομοποιήσει την παράνομη σχέση του με την Μπαρντάκ, με την οποία είχε αποκτήσει και παιδί. Πολύ σύντομα πάντως η ‘Θάλασσα’ αναγνωρίστηκε ως ένα από τα πλέον σημαντικά έργα του 20ου αιώνα και αποτελεί έκτοτε ένα από τα συχνότερα παίγμενα συμφωνικά έργα.

Μπορεί να θεωρηθεί ως ένα συμφωνικό ποίημα, με το οποίο περιγράφονται οι κινήσεις των κυμάτων μέσα από την ιδιαίτερη οπτική και τη ζωντάνια του ιμπρεσιονισμού. Η πρόθεση του Ντεμπυσύ είναι να μεταφέρει με τη μουσική του όσο πιο πιστά γίνεται τις εντυπώσεις του από διάφορα φυσικά τοπία με θάλασσα. Το να σκοπό αυτό εισάγει ένα πλήθος καινοτομιών για την εποχή του συνδυάζοντας μία ασυνήθιστη ενορχήστρωση με τολμηρές ιμπρεσιονιστικές αρμονικές πινελιές. Παράλληλα αποφεύγει το παραδοσιακό ρυθμικό σύστημα επικεντρώνοντας στη χροιά, τη δυναμική και την εναλλαγή των ρυθμών, για να δώσει ζωή στον άνεμο, τα κύματα και την ατμόσφαιρα της θάλασσας. Το έργο αποτελείται από τρία μέρη, που ο συνθέτης ονομάζει σκίτσα, στο καθένα από τα οποία ζωγραφίζει μία ξεχωριστή εικόνα της θάλασσας.

Το πρώτο μέρος ονομάζεται ‘Από την αυγή ως το μεσημέρι στη θάλασσα’ και χαρακτηρίζεται από μία ανοδική πρόοδο του μουσικού λόγου, που συμβολίζει την κλιμακούμενη διαδρομή του φωτός, από τη δειλή του πρωινή εμφάνιση την αυγή, που υποδηλώνεται με τη χρήση της σουρτίντας, έως την εκρηκτική λάμψη του μεσημεριού.

Στο δεύτερο μέρος, που ονομάζεται ‘Παιχνίδια των κυμάτων’, κυριαρχεί μία απλή και μαγευτική μελωδία, σαν το τραγούδι των σειρήνων, πάνω σε έντονα αιχμηρούς ρυθμούς, ενώ τα πνοχρώματα είναι διάχυτα και η μορφή ρέει, ζωντανεύοντας εικόνες του νερού, του ανέμου και του φωτός.

Το τρίτο μέρος ονομάζεται ‘Διάλογος του ανέμου με τη θάλασσα’ και είναι ζωηρό και θυροβώδες. Αρχίζει απειλητικά με τους ήχους των κρουστών, που δηλώνουν τρικυμία. Πάνω στην παραμένη θάλασσα το τραγούδι των σειρήνων ακούγεται για λίγο, σε μια στιγμή γαλήνης, αλλά χάνεται αμέσως μέσα σε εκρηκτικά ηχητικά ξεσπάσματα.

ΚΡΑΤΙΚΗ
ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΥΠ.ΠΟ.Α

Η ΘΑΛΑΣΣΑ

ΠΑ **23.2.18**

ώρα 21:00 / Μέγαρο Μουσικής
Θεσσαλονίκης

Διεύθυνση Ορχήστρας **Martin Lebel**
Σοπράνο **Ίλια Παπανδρέου**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Φέλιξ Μέντελσον
Εισαγωγή από 'Εβρίδες', έργο 26
Ερνέστ Σωσόν
Ποίημα του Έρωτα και της Θάλασσας
Νίκος Σκαλκώτας
Αποσπάσματα από τη 'Θάλασσα'
Κλωντ Ντεμπυσύ
Η θάλασσα

ΕΤΟΣ ΝΤΕΜΠΥΣΥ

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ
ΠΛΑΤΕΙΑ 15€, ΕΞΩΣΤΗΣ 10€, ΜΕΙΩΜΕΝΑ 5€

ΠΡΟΠΩΛΗΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ ΕΚΔΟΤΗΡΙΟ Κ.Ο.Θ.
Λ. ΝΙΚΗΣ 73, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Τ. 2310 236990, WWW.TSSO.GR

20% ΕΚΠΤΩΣΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΧΟΥΣ
ΤΗΣ IANOS CLUB CARD

Ακούτε κάθε Τρίτη **18:00-18:30** την εκπομπή
Η Κ.Ο.Θ. ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ
με τον **Θανάση Γωγάδη**,
από τον **9,58 fm** και το **Γ' Πρόγραμμα**

www.tso.gr

YouTube

ΧΟΡΗΓΟΙ ΦΙΛΟΣΕΝΙΑΣ

MEDITERRANEAN PALACE
THE LUXURY HOTELS

GRAND HOTEL PALACE
THE LUXURY HOTELS

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

EPT

EPT 3

TV100

TV100

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

1-2

3-7

105.8

Χρῶμα

ΕΡΕΥΝΑ

grtyou

THYSSO